

VI. РОЛЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

УДК 351+614

Наталя БЕСЕДА,
здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
науковий керівник:
Олена БРАЖКО,
д.н.держ.упр., проф. кафедри «Публічне управління та адміністрування»
Маріупольського державного університету
м. Київ

ОСОБЛИВОСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Однією з найважливіших тем публічного управління є сфера охорони здоров'я, яка відіграє важливу роль у забезпеченні належного рівня життя громадян України. З огляду на наявні та майбутні загрози національній безпеці та національним інтересам України, реформи системи охорони здоров'я проводилися практично безсистемно та були спрямовані здебільшого на фінансові елементи. Крім того, сучасна система органів публічного управління української держави не залишилася осторонь системних оновлень центральних органів управління. Суттєві зміни в управлінні охороною здоров'я на національному рівні, безсумнівно, призвели до значних позитивних змін у діяльності адміністративних органів у цій галузі. Такж проблеми, що існують нині в період воєнного часу, змушують державу виконувати завдання, пов'язані зі створенням умов для права громадян на доступ до недорогих і якісних медичних послуг.

Система органів управління у сфері охорони здоров'я визначена Законом України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», згідно з яким до таких органів належать: Міністерство охорони здоров'я України, інші центральні органи управління, що реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я, органи управління на місцевому рівні тощо[1].

Загалом процес реформування національної системи охорони здоров'я, що здійснюється в Україні на сьогоднішній день, потребує науково обґрунтованого підґрунтя. Особливої уваги потребує питання наукового обґрунтування вибору моделі управління охороною здоров'я яка б відповідала потребам населення в медичних послугах. Поняття медичної послуги, умови здійснення медичного страхування, в тому числі державного, створення та використання добровільних лікарняних фондів, а також порядок надання медичних послуг, що виходять за межі платних медичних послуг у державних і комунальних закладах охорони здоров'я, та перелік таких послуг мають бути встановлені на законодавчому рівні. З іншого боку, відповідно до статті 49 Конституції України, у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається

безоплатно і існуюча мережа закладів охорони здоров'я не може бути скорочена, цей документ визначає людину, її життя, здоров'я і безпеку найвищою соціальною цінністю[2].

Іншими словами, кожна людина має невід'ємне і невідчужуване право на охорону здоров'я. Держава, неурядові та інші організації та органи влади зобов'язані забезпечити, щоб охорона здоров'я була пріоритетом у їхній діяльності. Система охорони здоров'я повинна бути раціоналізована за допомогою ефективної адміністративної політики, щоб суспільні пріоритети могли бути задоволені на доступному та якісному рівні.

Основним джерелом фінансування оновленої системи охорони здоров'я залишається державний бюджет, що формується за рахунок державних податків. Відбувається перехід від фінансування постатейних бюджетів закладів охорони здоров'я до закладів, перетворених на автономних надавачів цих послуг та аптек як надавачів ліків, призначених лікарями, Закупівля охоплює прозоро визначений спектр гарантованих державою пакетів медичних послуг, включно з первинною, вторинною (спеціалізованою) та третинною (високоспеціалізованою) медичною невідкладною допомогою та медикаментами, на які мають право всі громадяни України в міру необхідності. Вартість цих послуг повністю або частково повинна покриватися системою страхування. У разі часткового покриття пацієнти мають вносити співоплату за послуги та ліки, розмірів якої повинна бути чітко визначена та єдина для всієї країни[3].

Отже, ключовими пріоритетними напрямками розвитку ринку охорони здоров'я є державне фінансування медичних послуг для малозабезпечених груп населення шляхом координації державного та приватного фінансування, а також стимулювання доступу груп населення з більш високим рівнем доходів до медичних послуг у медичних закладах, що фінансуються приватними інвесторами. Ефективне державно-приватне співробітництво у сфері надання медичних послуг дає змогу збільшити кількість конкретних видів медичних послуг, які надають державні та приватні медичні організації, домогтися високої якості за рахунок конкуренції, збільшити частку приватного сектору в наданні медичних послуг, забезпечити стандарти якості та доступність під час розширення спектра медичних послуг, що надаються, і сприяти підвищенню якості медичного обслуговування за рахунок професійного розвитку персоналу. Така співпраця дасть змогу розширити доступ до охорони здоров'я для всіх верств населення і підвищити якість медичної допомоги.

Таким чином, сучасна система публічного управління в процесі свого розвитку і функціонування зазнає постійної трансформації як у цілому, так і в охороні здоров'я. Тому необхідно не тільки трансформувати її функції відповідно до економічних, соціальних і політичних умов, що змінюються, а й комплексно координувати компоненти органічної та функціональної системи, з огляду на вимоги сьогодення і забезпечуючи законодавчу та нормативну підтримку.

У період реформ ринковий підхід до формування пакетів медичних послуг може сприяти створенню скоординованого механізму державно-приватного

співробітництва для задоволення потреб усіх верств населення. Така співпраця дасть змогу забезпечити безоплатну екстрену допомогу для малозабезпечених і вразливих груп населення, а також можливість для людей із середнім і високим рівнем доходу отримувати медичну допомогу як у державних, так і в приватних медичних закладах за своїм бажанням. [4]. Об'єктну систему державного управління, систему медицини та охорони здоров'я складають численні органи державної влади та їх афілійовані суб'єкти. Вважаємо, що для цілей і завдань подальшого розвитку публічного управління охороною здоров'я доцільне визначення конкретних шляхів імплементація норм нормативно-правових актів чинного медичного законодавства; отримання, відповідно до впровадження методології оцінки медичних технологій, користі в інтересах пацієнтів; посилення електронного потоку даних у медичній діяльності; забезпечення доступу громадськості до національної охорони здоров'я, щоб покращити доступ українських пацієнтів до ефективних, безпечних і соціально доступних ліків.

Таким чином, для покращення публічного управління у цій сфері можна створити ефективну, прозору та результативну систему управління охороною здоров'я шляхом уточнення рівнів управління, принципів, методів, функцій, суб'єктів та комунікації між ними. Пріоритетом функціонування системи має бути задоволення запитів і потреб населення в якісних і доступних медичних послугах через реалізацію поетапних цілей і завдань медичної реформи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 09.08.2023 № 3301-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
2. Конституція України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Концепція реформи фінансування системи охорони здоров'я, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 1013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-p#Text>
4. Про підвищення доступності та якості медичного обслуговування у сільській місцевості: Закон України від від 14.11.2017 № 2206-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2206-19#Text>

УДК 352.075

Світлана ВЕРИТЕЛЬНИК,
доктор філософії публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольського державного університету,
м. Київ

РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

В умовах сьогодення глибокого осмислення потребують сучасні зміни та